

Instruirea modulara – o tehnologie eficienta în învățarea limbii engleze

Autor: A. Jechiu

In acest articol este abordat un subiect de certă actualitate în sporirea eficienței procesului de învățare a limbii engleze de către studenții de la facultățile cu profil ingineresc, și anume: instruirea modulară. Autoarea face o sinteză succintă a teoriilor cu privire la tehnologia instruirii modulare, prezintă specificul implementării acesteia în studierea limbii engleze evidențiind, în același timp, avantajele și opiniile personale despre prioritățile instruirii modulare în formarea competențelor de comunicare în limba străină.

Interesul pentru învățarea și cunoașterea limbilor străine este determinat de realitățile lumii contemporane caracterizată de fenomenul globalizării și al sporirii șanselor specialiștilor de a beneficia de oportunitățile oferite de acest fenomen. În condițiile globalizării generale, dar și al apariției noilor tehnologii informaționale, economia bazată pe cunoaștere este funcțională doar în baza unui sistem de învățământ performant ai cărui absolvenți au o pregătire teoretică și practică ce corespunde exigențelor tot mai ridicate ale pieței muncii.

În prezent, piața muncii impune un nivel sporit de pregătire și cultură profesională, fapt care solicită și o schimbare cardinală a paradigmelor educaționale - trecerea de la paradigma cunoașterii, la cea a competenței și atitudinii. Paradigma competenței în învățământul tehnic superior schimbă sistemul de valori și caracterul relației dintre subiecții procesului instructiv-educativ, aceasta presupunând prezența unui concept educațional centrat pe student, implementarea unor tehnologii pedagogice inovaționale.

De-a lungul timpului predarea-învățarea limbilor moderne a trecut printr-o serie de transformări care au deplasat acest proces de la o extremă a rigorilor și a academismului restrictiv spre un râvnit spațiu al libertății, inventivității, creativității și

responsabilității celui ce învață. A fi în pas cu imperativele schimbărilor, cu noul profil psihologic al fiecărei noi generații de studenți, a fost întotdeauna o provocare pentru cei cu vocație pentru profesia de dascăl. Cadrul didactic este promotorul tuturor inovațiilor didactice. Viziunea științifică, competența practică și atitudinea profesorului față de rezultatele muncii sale, dar și ale celor ce învață favorizează în mare măsură performanțele studenților.

Abordările teoretice și practice apărute în didactica contemporană solicită cadrul didactic aducerea în prim plan în practica educațională a strategiilor activ-participative cu scopul de a-l ajuta pe student (viitorul inginer) să conștientizeze rolul lui de subiect activ al cunoașterii și acțiunii de învățare. Această tendință este promovată și de Procesul de la Bologna care prevede modificarea organizării activității de învățare în sensul considerării lucrului independent al studenților ca fiind prioritar, iar învățarea limbii străine să fie orientată spre realizarea unui proces cognitiv activ la toate nivelele de însușire a activității verbale. Pornind de la necesitatea atragerii fiecărui student într-un proces de învățare activ-participativă și crearea unui context profesional de activități, acest lucru are impact pozitiv asupra capacității de a-și dirija propria activitate. Practicile de succes în domeniul formării competențelor de comunicare în limba engleză scot în evidență eficiența strategiilor didactice inovatoare, și anume:

- strategiile de învățare prin cooperare,
- strategiile de învățare prin descoperire,
- strategiile de învățare prin realizare de proiecte,
- strategiile de ghidare a învățării (centrarea pe elev),
- strategia învățării depline,
- învățarea la distanță.

Toate aceste strategii sunt apreciate de specialiști ca fiind eficiente în procesul de instruire, iar aplicarea lor în baza unei abordări personale cu privire la învățarea activă întemeiată pe principiul luării în considerare a particularităților individuale și de

vârstă conferă studenților rolul de subiecți activi și creativi ai procesului didactic. Implementarea optimă și complexă a acestor strategii se regăsește în *instruirea modulară (IM)* care oferă condiții reale de aplicare a tehnologiilor inovaționale menționate mai sus. Instruirea modulară se axează pe oferirea unei inițiative maxime de lucru cu studenții. Referindu-ne, în acest caz, la învățarea limbii străine, aceasta devine mai eficientă în urma stabilirii relației de parteneriat între profesor și student și crearea unor condiții pentru valorificarea capacităților personale ale studentului. Astfel, scopul învățării constă în dezvoltarea capacităților lui de autoorganizare. Din această perspectivă, studentul participă activ la propria dezvoltare. De fapt, se renunță la oferirea de către cadrul didactic a cunoștințelor „de-a gata” și la memorarea lor de către studenți în vederea reproducerii ulterioare. Studentul numai este tratat ca obiect al instruirii, ci ca participant activ, responsabil de construcția propriei cunoașteri, a propriilor cunoștințe. Respectiv, cadrul didactic i se conferă tot mai mult rolul de îndrumător în dobândirea competențelor.

Din această perspectivă, instruirea modulară, ca și învățământul centrat pe student, urmărește trecerea de la tipul de profesor valorizat până acum, profesorul autor de tratate academice, oferite studentului, la profesorul care facilitează învățarea studentului, la profesorul consilier, care îndrumă studentul în procesul cunoașterii pe direcția propriului traseu educativ, la profesorul moderator al cunoașterii, care ghidează studenții să experimenteze cognitiv.

În proiectarea curriculară, ideea de modularitate s-a constituit din nevoia de flexibilizare a organizării conținuturilor de învățare, cerută în mod expres de educația permanentă. Extinderea educației pe tot traseul vieții omului, articularea elementelor școlare cu cele extrașcolare și menținerea a numeroase posibilități de „intrări” și „ieșiri” în diverse puncte ale sistemului, conform nevoilor educaților, inclusiv nevoile de reorientare școlară și profesională, toate au impus concepția modulară [3, p.130-132].

Așa cum preciza L. D'Hainaut, „lucrurile au evoluat, subiecții educației s-au diversificat considerabil, cunoștințele au devenit infinit mai complexe și mai numeroase, exigențele vieții de fiecare zi și cele ale profesiilor au crescut într-un ritm irezistibil, perspectivele vieții sociale s-au modificat extrem de mult, politicile educative vizează orizonturi foarte diferite, învățarea a primit un nou sens uman și social, iar raportul dintre actorii artei de a învăța și de a preda s-a schimbat profund; totuși, organizarea studiilor a rămas neschimbată în mijlocul furtunilor care se dezlănțuie în mijlocul ei, indiferentă la răsturnarea rădăcinilor sale, neclintită la zguduirile revoluțiilor, rigidă ca o piele veche pe care timpul a întărit-o” [1, p. 238-239]. Aceste remarci au justificat, dar și mai justifică mișcarea spre o educație „deschisă” și totuși „articulată”, în cadrul căreia concepția modulară s-a impus în mod expres, fapt care a condus la modelul abordării modulare a instruirii.

Ce reprezintă de fapt, instruirea modulară?

Esența tehnologiei modulare, în viziunea autorului Юцявичене, П. А., constă în aceea că „cel care învață (parțial sau total) de sine stătător poate lucra cu un program educațional individualizat propus și, care cuprinde un set special de acțiuni, o bancă de informații și un ghid metodic pentru atingerea scopurilor didactice propuse. Totodată, funcțiile pedagogului pot varia de la cea de control și informare până la cea de consultare și coordonare” [5, p. 56]. Astfel, tehnologia instruirii modulare contribuie la realizarea scopurilor mai multor tehnologii pedagogice inovaționale (metoda proiectelor, învățarea centrată pe student învățarea prin cooperare, învățarea deplină, învățarea la distanță etc), iar aplicarea acesteia în procesul de învățare a limbii străine asigură studenților - viitori ingineri o pregătire profesională competitivă pe piața muncii. Instruirea modulară cuprinde în sine cele mai importante scopuri ale multor tehnologii inovaționale:

- Crearea contextului profesional; (*Metoda proiectelor*)

- Dezvoltarea capacității de autoorganizare (*Învățarea centrată pe student*)
- Dezvoltarea capacităților de activitate profesională (*Învățarea prin cooperare*)
- Dezvoltarea deprinderii de a desfășura activitatea educațională independent de profesor (*Învățarea la distanță*)

Organizarea modulară reprezintă în sine o formă de realizare a unui învățământ diferențiat. Scopul **IM** constă în a influența dezvoltarea independenței la studenți, formarea deprinderilor de lucru în corespundere cu capacitățile individuale, ceea ce conduce la dezvoltarea competenței de a învăța pe parcursul întregii vieți. Esența **IM** o constituie faptul că studentul în mod independent, fiind susținut (când e necesar) de către profesor își dă silința întru atingerea scopurilor și obiectivelor propuse.

Structura modulară a conținuturilor asigură corelația între obiectivele educaționale, situațiile de învățare și evaluare. Organizarea modulară constituie o modalitate de modernizare și adaptare ale acestuia la cerințele școlii contemporane, dar și a pieții muncii. Instruirea modulară presupune structurarea conținuturilor pe module didactice, acestea, incluzând ansambluri de cunoștințe, situații didactice, activități și mijloace de învățământ delimitate, menite a fi adaptate la cerințele și posibilitățile unor grupe sau clase de studenți. **Modulul** fiind considerat ca o unitate finalizată de învățare ce are o anumită autonomie, permite organizarea învățării pe niveluri în funcție de posibilitățile reale ale studenților. De altfel, unul dintre scopurile instruirii modulare se referă la accentuarea flexibilității conținuturilor în funcție de interesele și capacitățile studenților, de particularitățile lor psihice.

Modulul este conceput ca o „unitate de învățare”, ca un „bloc de conținut”. Modulul este un element instructiv funcțional, care întrunește conținuturile și tehnologia de însușire a lor. Un modul se poate prezenta sub forma unui „pachet” de activități de

învățare și de materiale care include informații, materiale de învățare, sarcini de lucru, situații-problemă, de natură să-l ajute pe cel care alege să dobândească competențele dorite. Anume modulul, după cum este prezentat și structurat conținutul, metodele de instruire, nivelul de independență, ritmurile de activitate instructiv-cognitivă a studentului, poate servi ca model de programă pentru instruirea individualizată.

Instruirea modulară nu se dispersează de programul comun. Modulele, ca variante de conținut, pot fi diferite în ceea ce privește nivelul de dificultate, viteza și ritmul de lucru. Astfel, se pot structura modulele de recuperare pentru studenții cu dificultăți, sau module de suport suplimentar pentru categorii de studenți cu diferite niveluri de cunoaștere a limbii străine. Aceste unități de învățare sunt constituite din următoarele elemente: denumirea modulului, scopul, competențele, conținuturile bine structurate, condițiile de intrare (achizițiile anterioare sau cunoștințele necesare la început de modul), sugestiile metodologice de predare-învățare (acestea prevăd o abordare bazată pe co-participarea activ-reflexivă în locul celei pasiv-receptive a metodei tradiționale); materialele și mijloacele necesare procesului de instruire. Fiecare modul se încheie cu o probă de evaluare, deci fiecare modul va conține și teste de evaluare, fișe de lucru etc. [4, p.3].

Competențele constituie punctul de plecare în proiectarea unor unități de instruire, cunoscute și sub numele de „module”, privite ca „subunități ce intră în matricele cu structuri coerente și generative”, adică un ansamblu logic și unitar de cunoștințe și activități de învățare [2, p.13]. În cadrul unui modul, studenții urmează să realizeze diverse obiective operaționale, care îi vor conduce, pas cu pas la dobândirea competențelor prevăzute pentru a fi obținute prin alegerea modulului de învățare. Aceasta înseamnă că principala problemă a proiectării didactice este aceea de a anticipa, în detalii, întregul ansamblu de activități de învățare despre care presupunem că, dacă vor fi desfășurate de studenți într-o anumită ordine, vor avea drept rezultat, în final, dezvoltarea

fiecăreia dintre abilitățile cerute prin obiectivele de referință ale programei.

În cadrul instruirii modulare scopul este formulat pentru cel ce învață și conține în sine nu numai indicații cu privire la volumul materialului de învățat, dar și la nivelul de însușire. Conținuturile sunt propuse în segmente/unități independente, însușirea cărora se realizează în conformitate cu scopurile și obiectivele propuse. Studentul primește de la profesor în formă scrisă recomandările cum să acționeze în timpul învățării, cum să asimileze conținutul propus, la ce să atragă atenție. E de datoria profesorului să propună cele mai accesibile și clar-definite tehnici.

O altă caracteristică distinctă a instruirii modulare este schimbarea formei de comunicare cu studentii, ea se realizează în procesul de comunicare individuală a celui ghidat cu cel ce ghidează. Aceasta facilitează conlucrarea dintre cei doi actori al procesului didactic. Pe de o parte studentul va putea să afle răspunsurile la întrebările care-l frământă sau la care întâlnește dificultăți, pe de altă parte, profesorul va fi la curent cu mersul procesului de asimilare a conținuturilor. Prin utilizarea tehnologiei instruirii modulare studentul lucrează mai mult timp individual, învață să-și formuleze obiective, să-și proiecteze activitățile, să organizeze și autocontroleze activitatea de învățare și rezultatele acesteia. Astfel, studentului îi sunt oferite indicațiile necesare: care este scopul însușirii modulului; unde poate fi găsit materialul de învățat, cum să învețe, cum să-și controleze corectitudinea executării sarcinii.

Chiar dacă modelul modular mai are nevoie de anumite “limpeziri” teoretico-experimentale, abordarea instruirii prin modele modulare oferă temeuri valoroase și solide pentru implementarea creativă și eficientă a variabilelor predării-învățării integrate. IM este o “strategie a reușitei”, opusă rigidității structurilor și programelor tradiționale ce oferă trasee curriculare unice care facilitează formarea unor operații de învățare-acțiune, care sunt, în anumite limite, izomorfe cu cele ale gândirii

creatoare; lucru care permite alternanța, recurența și selectivitatea programelor de instruire, precum și a resurselor informative în instruire. IM mai permite individualizarea învățării ca ritm, nivel de performanță, interese etc.; se racordează obiectivelor învățării permanente; deschide câmp de acțiune și integrări eficiente pentru sistemele multi-media în structurile tehnologice ale predării, învățării și evaluării; asigură liantul între învățare, corecție și specializare etc. [2, p. 83].

În încheiere se cere să menționăm că tehnologiile pedagogice moderne de învățare a limbii străine orientate contribuie la: realizarea unei abordări personale a activității; crearea unui context profesional de activitate; formarea competențelor solicitate pe piața muncii. La fel, ajungem la concluzia că implementarea tehnologiei modulare facilitează atingerea acestor finalități în pregătirea profesională a studenților - viitori ingineri. Aceasta presupune utilizarea elementelor tuturor tehnologiilor pedagogice, în opinia cercetătoarei M.A. Чошанова, instruirea modulară „fiind capabilă să întrunească calitățile teoriilor integrate și, totodată, să atenueze și să lichideze neajunsurile acestora” [6, p. 14].

Bibliografie:

1. D'Hainaut, L., (coord.) *Programe de învățământ și educație permanentă*, EDP, București, 1981.
2. Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
3. Panțuru, S. și Păcurar, D., (coord.) *Didactica*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 1999.
4. Vasiliev, M., *Instruirea modulară – tehnologie didactică axată pe formarea competențelor profesionale*, Revista Didactica Pro, nr.4 (86) septembrie 2014.
5. Юцявичене, П.А., *Принципы модульного обучения* [Текст] /П.А.Юцявичене // Советская педагогика. – 1990. – nr. 1. – С. 55-60.
6. Чошанов, М.А., *Теория и технология проблемно-модульного обучения в профессиональной школе* [Текст]: автореф. дисс. д-ра пед. наук / М.А. Чошанов. – Kazan, 1996. – p. 45.